

نبرد کلاسیک در شیار ۱۷۵

گزارش عملیات والفجر ۱

نگاهی به حضور حماسی لشکر ۷ حضرت ولیعصر (عج)

در هشتاد و یک دفاع مقدس

جلد پنجم

عبدالرضا سالمی نژاد

سرشناسه: سالمی نژاد، عبدالرضا، ۱۳۴۰ -

عنوان و نام پدیدآور: نبرد کلاسیک در شیار ۱۷۵: گزارش عملیات والفجر ۱/ عبدالرضا سالمی نژاد؛ محقق و ویراستار عبدالمحمد کوچک؛ مشاور نظامی عبدالمحمد رثوفی فر؛ مصاحبه گران عبدالمحمد کوچک، سیدحسن موسوی طیب، یعقوب آتش دزفولی؛ مدیریت پروژه سپاه حضرت ولیعصر (عج) استان خوزستان، ستاد تدوین عملکرد لشکر ۷ ولیعصر (عج)؛ [به سفارش] شرکت ملی نفت ایران، حوزه مقاومت بسیج شهید تندگویان - اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس خوزستان، مرکز فرهنگی دفاع مقدس دزفول.

مشخصات نشر: تهران: نیلوفران، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۸۴ ص.: مصور (بخشی رنگی).

فروست: نگاهی به حضور حماسی لشکر ۷ حضرت ولی عصر (عج) در

دفاع مقدس؛ [ج. ۵].

شابک: ۷-۷۶-۷۹۳۶-۶۰-۹۷۸-۰۵-۷-۰۵-۷۹۳۵-۶۰۰-۹۷۸-۰۵-ج. ۵.

وضعیت فهرست نویسی: ثبت شده

موضوع: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (دزفول). لشکر هفت حضرت ولیعصر (عج)

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۱ -- خاطرات

موضوع: Iran-Iraq War, 1978-1979 -- Personal narratives

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۱ -- عملیات والفجر

موضوع: Iran-Iraq War, 1978-1980 -- Operation, al-Fajr I

شناسه افزوده: رثوفی فر، عبدالمحمد، ۱۳۳۵ -

شناسه افزوده: کوچک، عبدالمحمد، ۱۳۴۱ -، ویراستار مصاحبه گر

شناسه افزوده: موسوی طیب، سیدحسن، ۱۳۳۸ -، مصاحبه گر

شناسه افزوده: آتش دزفولی، یعقوب، ۱۳۴۲ -، مصاحبه گر

شناسه افزوده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (دزفول). لشکر هفت

حضرت ولیعصر (عج). ستاد تدوین عملکرد

شناسه افزوده: شرکت ملی نفت ایران. حوزه مقاومت بسیج شهید

تندگویان

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس. اداره کل

حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان خوزستان

شناسه افزوده: مرکز فرهنگی دفاع مقدس دزفول

شناسه افزوده: نگاهی به حضور حماسی لشکر ۷ حضرت ولیعصر (عج)

در هشت سال دفاع مقدس؛ [ج. ۵].

رده بندی کنگره: DSR1۶۲۸

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۳۶۴۸۶

ناشر برتر هفدهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس

- ن کتاب: نبرد کلاسیک در شیار ۱۷۵ / گزارش عملیات والفجر ۱
نگاهی به حضور حماسی لشکر ۷ حضرت ولی عصر (عج) در دفاع مقدس / جلد ۵
نیربند: عبدالرضا سالمی نژاد
محقق: نیپ دوم پاسدار عبدالمحمد کوچک
مشاور سهام: دکتر عبدالمحمد رئوفی نژاد
مدیریت پرورده: نهاده حضرت ولیعصر (عج) خوزستان و ستاد تدوین عملکرد لشکر ۷ ولیعصر (عج)
نظارت و کنترل محتوایی: سرتیپ دوم پاسدار عبدالمحمد کوچک
خدمات عکس: موسیچر مه‌ای
مصاحبه گران: سرتیپ دوم پاسدار عبدالمحمد کوچک
ویرایشگر متن: سرتیپ دوم پاسدار عبدالمحمد کوچک
نقشه عملیاتی: سرتیپ دوم پاسدار عبدالمحمد کوچک
انتشارات: نیلوفران
طرح جلد: زهرا سالمی نژاد
شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸
قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان
شابک: ۷-۷۶-۷۹۳۵-۶۰۰-۹۷۸
شابک دوره: ۷-۰۵-۷۹۳۵-۶۰۰-۹۷۸

02144443162 09125497040 09163450887 09161130561

www.nilooofaran.com info@nilooofaran.com

تهران، پونکده همت سردار جنگل نیش گلزار یکم پلاک ۱۱۷ طبقه ۵

فهرست

۱۱	پیشگفتار
۱۷	عملیات والفجر ۱ در یک نگاه
۲۲	برخی از رویدادهای مهم نظامی امنیتی این دوره

فصل اول / گزارش آماده سازی و استقرار لشکر برای اجرای عملیات

۲۷	همچنان ...
۲۷	تداوم عملیات محرم
۲۸	شناسایی و هدف آذاری
۳۰	علل انتخاب منطقه عملیات
۳۳	آخرین شناسایی ها
۳۵	تجربه نبرد در ارتفاعات
۳۹	تجدید سازمان فوری گردان ها
۴۰	گردان های کمکی لشکر ۲۵ کربلا
۴۲	محورها به جای تپ ها
۴۴	سازمان رزم لشکر
۴۶	عملیات تدارکات، پشتیبانی و مهندسی
۴۸	(۱) ارائه خدمات مهندسی و جاده سازی
۵۰	(۲) توسعه فضای اداری و پشتیبانی لشکر
۵۲	(۳) احداث بنه تدارکاتی
۵۳	(۴) تامین مهمات و تسلیح گردان ها
۵۶	(۵) عملیات پخت و پز و انتقال غذا به منطقه
۵۹	عملیات تخریب
۶۰	(۱) برگشت به سازماندهی پیشین
۶۱	(۲) جذب، آموزش و تقویت فنی سازمان رزم

- ۶۵ ۳) شناسایی و ایجاد معبر
- ۷۳ ۴) شرکت فعال در مانور تمرینی ارتش
- ۷۵ ۵) همراهی نیروها در شب عملیات تا نقطه رهایی
- ۷۷ عملیات بهداری رزمی
- ۷۸ ۱) جذب، توجیه و آموزش نیروی متخصص
- ۸۰ ۲) احداث پست های امدادی
- ۸۲ آمادگی برای نبرد توپ ها
- ۸۲ ۱) سازن زمین
- ۸۵ ۲) استعداد و توانایی
- ۸۶ ۳) ادغام با توپخانه ارتش
- ۸۷ ۴) انتخاب موضع
- ۹۱ ۵) تامین مهمات
- ۹۵ ۶) تطبیق آتش
- ۱۰۱ تامین آتش نزدیک
- ۱۰۴ تقلیل جایگاه تیپ زرهی
- ۱۰۴ ۱) تجدید سازمان
- ۱۰۶ ۲) استقرار در منطقه
- ۱۱۲ ۳) اجرای محدود آتش
- ۱۱۳ چالش آسمان نا امن
- ۱۱۶ عملیات برقراری ارتباط

فصل دوم / گزارش عملیات

- ۱۲۱ دوباره فوقی، دوباره شرهانی
- ۱۲۲ طرح مانور و تعیین حد عملیاتی لشکر ۷
- ۱۲۴ استعداد قوای خودی
- ۱۲۶ تغییر در تاکتیک: آتش به جای خون

۱۲۹	مانوری برای آمادگی
۱۳۳	آخرین جلسات، آخرین هماهنگی ها
۱۳۷	شرح عملیات / شب اول
۱۳۸	عبور از میدان مین و کانال دشمن
۱۴۰	استقرار در نقطه رهایی
۱۴۱	نبرد سنگین توپخانه ها
۱۴۸	تسخیر خط اول دشمن
۱۵۱	اشتباه در یکن هدف
۱۵۹	صدور دستور عقب نشینی
۱۶۵	شب های دوم تا پنجم عملیات
۱۶۷	چند روایت از عقب نشینی
۱۷۶	عملیات امداد و نجات
۱۸۳	عملیات عقب کشیدن پیکر شهدا از منطقه
۱۸۸	تفحص پیکر شهدا
۱۸۹	بازپروری روحیه
۱۹۱	علل ناکامی عملیات
۱۹۲	(۱) کاستی های طرح مانور
۱۹۳	(۲) آتش سنگین و موثر دشمن
۱۹۴	(۲) عقب نشینی زود هنگام
۱۹۵	(۳) ضعف هدایت و فرماندهی
۱۹۵	(۴) کیفیت پائین رزم برخی نیروها
۱۹۷	(۵) مشکلات مربوط به معابر وصولی
۱۹۷	(۶) برتری های میدانی دشمن
۱۹۸	پیامد نظامی عملیات

فصل سوم / گزارش تیپ یکم پیاده

۲۰۱	فرماندهان و مسئولین تیپ یکم
۲۱۰	گردان کوثر
۲۲۷	گردان سیدالشهداء (ع)
۲۳۷	گردان مسلم بن عقیل (ع)
۲۶۰	گردان کربلا
۲۶۴	گردان صف

فصل چهارم / گزارش تیپ دوم پیاده

۲۷۵	فرماندهان و مسئولین تیپ دوم
۲۸۳	گردان بلال
۲۸۶	گردان عمار
۲۹۳	گردان ذوالفقار

فصل پنجم / گزارش تیپ سوم پیاده

۳۰۵	فرماندهان و مسئولین تیپ سوم
۳۲۱	گردان یاسر
۳۲۵	گردان محرم
۳۳۸	گردان قائم

فصل ششم / ضmann، نقشه، عکس

۳۴۸	اسامی روایتگران این مجموعه
۳۵۳	استاد
۳۵۷	نقشه عملیات
۳۵۸	عکس رزمندگان در عملیات
۳۷۵	عکس روایتگران
۳۸۴	تصویر مجله‌های پیشین

پیشگفتار

آغاز جنگ تحمیلی در مرزهای غربی کشور به خصوص در خوزستان باعث گردید که سپاه دزفول دست و پای خود را جمع کرده و نسبت به ترویج و گسترش جبهه‌ای از کرخه تا آن سوی سوسنگرد متمرکز نماید. تشکیل جبهه‌های جنگ توسط سپاه از شمالی‌ترین نقطه ایلام تا آن سوی رقاییه و انجام عملیات شبیخون علیه قوای اشغالگر باعث گردید که دشمن نتواند مانور چندانی از خود نشان دهد و لاجرم پشت رودخانه کرخه زمین‌گیر شود.

نیروهای جوان مردمی با مدیریت سپاه دزفول ضمن تشکیل جبهه‌های جدیدی در مقابل دشمن مثل جبهه بلتا، دالبری، دشت عباس، کرخه، صالح مشطط، چش، ملحه، تنگه صعده، شوش، عنکوش، رقاییه و... اقدام به شناسایی از مواضع دشمن و انجام عملیات چریکی و ایذایی علیه آنها کرده و با انجام عملیات موفق انهدام دستگاه ردیاب صوت در منطقه دشت عباس که یکی از اولین عملیات موفق سپاه پاسداران بود، سپاه دزفول را مورد توجه فرماندهی کل سپاه قرار دادند. نیروهای اطلاعات شناسایی این سپاه، همچنان که گفته شد، بعدها شاکله طرح ریزی اطلاعات و عملیات‌های گسترده فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در این منطقه مرکزیت بخشیده و جوانان این منطقه را در صدر توجه سایر سپاه‌ها و رده‌ها نشاناند.

سال اول جنگ میدان آزمایش و آزمون همه افکار و اندیشه‌های نظامی از همه سازمانهای حاضر در جنگ مانند ارتش، سپاه و گروههای نامنظم و... در مقابله با دشمن بود.

برادران محسن رضایی، حسن باقری، رحیم صفوی و غلامعلی رشید در مقابل افکار ابوشریف و شهیدان بروجردی و ناصر کاظمی که معتقد بودند سپاه یک نیروی نامنظم است^۱ و باید تحت کنترل ارتش به عملیات بپردازد، اعتقاد داشتند که سپاه با ساختار و سازمان تیپ و گردان و با استفاده از نیروهای مردمی و با بهره گیری از تاکتیک های ویژه در صحنه جنگ می تواند حاضر شود و حتی تاثیر گذار هم باشد.

تجربیات به دست آمده در سال اول جنگ که عبارت بود از لزوم وحدت فرماندهی بین ارتش و سپاه، تکیه بر شناسایی و کسب اطلاعات دقیق از دشمن قبل از انجام عملیات، لزوم طرح ریزی عملیات ها بر اساس اصول جنگ، ضرورت افزایش و توسعه توان رزم با استفاده از نیروهای مردمی و ظرفیت های ملی و.... باعث ظهور تفکر خلاق عملیاتی شد که با ترکیبی از تدبیر عقلانی و روحیه شجارت طلبی در سطح جبهه ها گسترده گردید.

راهبرد عملیات مندوز سرسری نامتمرکز از اسفند ماه ۱۳۵۹ تا شهریور ماه ۱۳۶۰ تحت فرماندهی ستاد عملیات جبهه، ضمن اینکه باعث تقویت و توسعه یگان های رزم سپاه گردید، باعث شکل گیری محورهای عملیات سپاه در سراسر جبهه ها نیز شد. انجام موفق عملیات «فرمانده کل قوا، خمینی روح خدا»، «را به سمت سازماندهی، آموزش و طرح ریزی عملیاتی سوق داد و کم کم با تبدیل ستاد عملیات جبهه به قرارگاه کربلا، نیاز به تبدیل شدن یگانهای رزم سپاه به تیپ و گردان نیز احساس شد.

حضور سپاه با ۱۶ گردان نیروی پیاده در عملیات نامنظمی که در سه سازمان قرارگاه تپیی عمل کرد، نخستین تجربه سپاه به سمت شکل گیری ساختاری از سنتی به کلاسیک بود. در جریان طرح ریزی برای عملیات طریق القدس و خلق تفکر ۱۲ عملیات تحت عنوان کربلا در قرارگاه عملیاتی مشترک کربلا و ظهور قرارگاههای سپاه برای انجام عملیات مشترک با ارتش علیه قوای دشمن، سپاه را به سمت توسعه سازمان رزم و تشکیل گردان و تیپ های متعدد سوق داد.

انجام عملیات طریق القدس با مسئولیت قرارگاه کربلا به فرماندهی شهید منفرد نیکی از ارتش و غلامعلی رشید از طرف سپاه و حضور موثر سپاه تحت ۴ تیپ عملیاتی حرکت با گامهای بلند در مسیر گسترش و توسعه سازمان رزم به حساب می آمد.

واحد عملیات سپاه دزفول که برای آموزش، انسجام و سازماندهی نیروهای مردمی از قبل از

شروع جنگ تحمیلی اقدام به حضور در پادگان کرخه نموده و ساختاری مستقل از سپاه دزفول را پی ریزی نموده بود، با شروع جنگ و با ناامن شدن پادگان کرخه که در نزدیکی میدان نبرد بود، سازمان خود را به پادگان دو کوهه انتقال داد.

تجربه تشکیل گردان برای اولین بار قبل از عملیات طریق القدس به دست آمد که نیروهای رزمنده دزفولی تحت عنوان گردان دزفول در این عملیات با مأموریت گردانی خط شکن شرکت نمودند. نیروهای شمال خوزستان (اندیمشک، شوش، دزفول) نیز تحت عنوان گردان دزفول اولین تجربه رزم سازمان یافته خود را در حین همین عملیات به دست آوردند و کم کم زمینه های تشکیل تیپ دزفول یا تیپ ۷ حضرت ولیعصر (عج) در عملیات فتح المبین را پدید آوردند.

به دنبال تشکیل مؤسسه تیپ مستقل سپاه برای اجرای عملیات پیروز طریق القدس و با توجه به ضرورت تداوم عملیات ها با واره های بزرگ سرزمینی، فرماندهی کل سپاه تصمیم به تشکیل تیپ های مستقل دیگر با تکیه بر ظرفیت های استانی گرفت که تشکیل تیپ ۷ دزفول یکی از اولین ها بود.

کمک ها و پشتیبانی های مادی و معنوی مردم دزفول در کنار حضور پررنگ جوانان آن در پیکره تیپ، نقش بی بدیلی در شکل گیری و مرفقیتهای لشکر داشت که در ضمیر فرماندهان و رزمندگان از جایگاه خاصی برخوردار است: «در واقع تیپ ۷ حضرت ولیعصر (عج) مانند سایر تیپ ها که هر کدام از توان و ظرفیت یک استان بهره مند بودند، اما تیپ ۷ ولیعصر (عج) تنها از توان و ظرفیت شهرستان دزفول بهره مند شد و این نشان دهنده آشنایی ظرفیت مردم دزفول و نقش آنها در جبهه های جنگ بود. از این به بعد بود که تبلیغات بسیار وسیع هم در جبهه و هم بین مردم در رابطه با معرفی و اعلام موجودیت تیپ ۷ ولیعصر (عج) در فواصل صورت گرفت.»^۱ تشکیل تیپ ۷ حضرت ولیعصر (عج) برای حضور در عملیات فتح المبین و نقش آفرینی آن چه در تامین و پشتیبانی رزم سایر یگان های تازه تاسیس سپاه و چه در این عملیات راهبردی، از مهمترین دست آوردهای جوانان این خطه در سالهای آغازین جنگ می باشد که منجر به آزادسازی بخش مهمی از خاک میهن اسلامی شد و مردم دزفول نتیجه حمایت های مادی و معنوی شان از سازمان رزم خود را به عیان مشاهده کردند.

این تیپ پس از آنکه شایستگی های خود را در عملیات های فتح المبین، بیت المقدس و